

Yrittäjän talousosaamisen kehittyminen tiimioppimisympäristössä

Jarkko Suojanen

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2022

Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Yrittäjyys ja tiimi johtaminen

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Yrittäjyys ja tiimijohtaminen

SUOJANEN, JARKKO:

Yrittäjän talousosaamisen kehittyminen tiimioppimisympäristössä

Opinnäytetyö 49 sivua, joista liitteitä 13 sivua
Marraskuu 2022

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda opus yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelman opiskelijoille kehittämään yrittäjän talousosaamista. Opinnäytetyön tehtävänä oli selvittää, kehittykö tiimiyrittäjien talousosaaminen tiimioppimisympäristössä. Opinnäytetyön tavoitteena oli pyrkiä selvittämään yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelman opiskelijoiden taso verrattuna opetussuunnitelman tavoitteisiin. Opinnäytetyön laadullinen tutkimus suoritettiin Tampereen ammattikorkeakoulun yrittäjyyden ja tiimijohtamisen yksikössä Proakatemialla.

Tutkimuksen haastattelurunko laadittiin yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelman opintotavoitteiden perusteella. Tutkimukseen osallistui 16 tutkinto-ohjelman opiskelijaa. Opinnäytetyö painottui erityisesti yrittäjän talousosaamiseen ja sen kehittymiseen tiimioppimisympäristössä. Laadullisen tutkimuksen tuloksia analysoitiin hyödyntäen sisällönanalyysiä sekä teemoittelua.

Tutkimuksen tuloksia tarkasteltiin vuosikurssikohtaisesti sekä vertailemalla niitä keskenään. Tutkimustulosten keskeisin löydös oli, että yrittäjän talousosaamisen opintotavoitteita ei saavutettu kaikilta osin. Tämä ilmeni yrittäjän talousosaamisen teorian tiedon vähäisyydellä tai puutteellisuudella. Tutkimustulosten perusteella laadittiin opus lisäämään yrittäjän talousosaamisen teorian tietoa. Tulosten perusteella johtopäätöksiä voidaan tehdä vain tutkimukseen osallistuneiden osalta.

Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää Proakatemialla sen selvittämiseksi, toistuuko samankaltaisuutta myös muiden tutkinto-ohjelman opiskelijoiden keskuudessa. Mikäli ilmiön esiintymistä haluttaisiin selvittää laajemmin, voitaisiin samankaltainen tutkimus toteuttaa myös muissa yrittäjyyteen ja tiimioppimiseen keskittyvissä tutkinto-ohjelmissa. Tutkimusten tuloksia voitaisiin vertailla keskenään ja selvittää, esiintyykö ilmiö ainoastaan Proakatemialla vai myös muissa tutkinto-ohjelmissa.

Asiasanat: yrittäjä, talousosaaminen, tiimioppiminen, yrittäjyys ja tiimijohtaminen, tiimiyrittäjä

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Bachelor of Business Administration
Entrepreneurship and Team Leadership

SUOJANEN, JARKKO:

The development of and entrepreneurs' financial skills in a team learning environment

Bachelor's thesis 49 pages, appendices 13 pages
November 2022

The purpose of this bachelor's thesis was to create a guide for entrepreneurship and team leadership students to develop their financial skills. The task was to find out whether the financial competence student entrepreneurs develop in a team learning environment. The aim of the thesis was to determine whether the learning outcomes of the financial module is achieved at the end of the studies. Qualitative research of the thesis was carried out in the entrepreneurship and team management unit of Tampere University of Applied Sciences, Proakatemia.

The interview framework for the study was prepared based on the study objectives of the degree program in entrepreneurship and team leadership. 16-degree program students participated in the study. The thesis focused especially on the entrepreneur's financial knowledge and its development in a team learning environment. The results of the qualitative research were analyzed using content analysis and thematic analysis.

The results of the study were examined per year course and by comparing them with each other. The main findings of the research results were that the study goals of the entrepreneur's financial skill were not achieved in all aspects. This was because of insufficient theoretical knowledge of economic competence. Conclusions can only be made for those who participated in the research.

The research results can be used at the Proakatemia to find out whether there is similarity between other degree program students as well. If the occurrence of the phenomenon were to be investigated more widely, a similar study could also be carried out in the other degree programs focusing on entrepreneurship and team leadership. The results of the studies can then be compared to determine whether the phenomenon occurs only in Proakatemia or also in other degree programs.

Key words: entrepreneur, financial knowledge, team learning, entrepreneurship and team leadership, team entrepreneurs

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TIIMIOPPIMINEN.....	8
	2.1 Yksilön vastuu	8
	2.2 Tiimin vastuu	9
	2.3 Tiimioppiminen Proakatemialla	9
	2.3.1 Dialogi	10
	2.3.2 Valmentajan rooli.....	12
3	YRITTÄJÄN TALOUSOSAAMINEN.....	13
	3.1 Tuloslaskelma ja tase.....	13
	3.2 Budjetointi	16
	3.3 Kirjanpito	17
	3.4 Yrityksen verotus.....	18
	3.5 Tutkinto-ohjelman vaatimustaso.....	19
	3.5.1 Ensimmäisen opintovuoden tavoitteet	19
	3.5.2 Toisen opintovuoden tavoitteet.....	19
	3.5.3 Kolmannen ja neljännen opintovuoden tavoitteet	20
4	TUTKIMUS	21
	4.1 Tavoite ja tarkoitus	21
	4.2 Suoritustapa	21
	4.3 Kohderyhmä.....	22
	4.4 Analysointimenetelmät	22
	4.5 Tutkimuksen luotettavuus	23
5	TUTKIMUSTULOKSET	25
	5.1 Ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjät	25
	5.2 Toisen vuoden tiimiyrittäjät.....	26
	5.3 Kolmannen ja viimeisen vuoden tiimiyrittäjät.....	27
	5.4 Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset.....	28
6	YRITTÄJÄN TALOUSOSAAMISEN OPUS.....	30
	6.1 Opuksen sisältö.....	30
	6.2 Opuksen hyödyntäminen tiimiyrityksessä	30
7	POHDINTA	31
	LÄHTEET	34
	LIITTEET	37
	Liite 1. Tutkimuslupahakemus	37
	Liite 2. Yrittäjän talousopus.....	39

ERITYISSANASTO

TAMK	Tampereen ammattikorkeakoulu
Proakatemia	Tampereen ammattikorkeakoulun tiimijohtamisen ja yrittäjyyden yksikkö
Paja	Tiimin oma oppimistilanne
Ristipölytyspaja	Oppimistilanne, johon osallistuu jäseniä eri tiimeistä
Tiimiyrittäjä	Proakatemian opiskelija
Tiimiyritys	Proakatemialla perustettava yritys, usein osuuskunta, jonka opiskelijat perustavat ensimmäisen opintovuoden keväällä. Tätä kautta suoritetaan opintoja, sekä erilaisia projekteja
Solu	Opiskelijoiden vapaaehtoisesti järjestämä oppimistilanne

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on yrittäjän talousosaamisen kehittyminen tiimioppimisympäristössä. Talousosaamisen kehittymistä on tutkittu opinnäytetyössä laadullista tutkimusmenetelmää hyödyntäen. Aihe valikoitui oman mielenkiinnon kohteen ympärille, sekä yhdessä yhteistyökumppanin kanssa rajaamalla aiheelle. Yhteistyökumppanina toimii Tampereen ammattikorkeakoulun tiimijohtamisen ja yrittäjyyden yksikkö eli Proakatemia. Aihe on rajattu tarkoin tiimioppimiseen ja opintotavoitteiden mukaisesti yrittäjän talousosaamiseen. Pääsääntöisenä oppimismenetelmänä Proakatemiassa on tiimioppiminen. Proakatemiassa opiskelijat toimivat tiimiyrittäjinä perustamassaan tiimiyrityksessä. Opinnot koostuvat osittain tiimiyrityksen kautta tehtävistä projekteista.

Tiimioppimista käsitellään teoriaosuudessa yksilön sekä tiimin näkökulmasta. Lisäksi tiimioppimisen teoriaosuudessa perehdytään yhteen Proakatemiassa käytettävään oppimistapaan eli dialogiin. Tiimioppiminen on keskeisessä osassa tiimiyrittäjien oppimisympäristössä.

Yrittäjänä toimiessa talousosaaminen on merkittävässä roolissa yritystoiminnan kannalta. Yrittäjän talousosaamista avataan yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelman opintotavoitteisiin pohjautuen. Opintotavoitteissa yrittäjän talousosaamiseen kuuluu käytännön laskelmien tekoa ja niiden tulkintaa sekä yleisesti yrityksen taloudesta ymmärtämistä (Tampereen ammattikorkeakoulu n.d.a).

Laadullisessa tutkimuksessa tutkittiin tiimiyrittäjien talousosaamisen kehittymistä Proakatemiassa. Tutkimukseen osallistui 16 tiimiyrittäjää, viisi-kuusi henkilöä jokaiselta vuosikurssilta. Tiimiyrittäjien talousosaamista verrattiin tutkinto-ohjelman opintotavoitteisiin. Tutkimusmenetelmänä tiedon hankkimisessa käytettiin puolistrukturoitua laadullista haastattelua. Haastattelun tuloksia on analysoitu sisällönanalyysillä sekä teemoittelua hyödyntäen.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Tampereen ammattikorkeakoulun yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelman opiskelijoiden taso verrattuna opetussuunnitelman tavoitteisiin. Lisäksi tavoitteena on tutkia yrittäjän talousosaamisen

kehittymistä tiimioppimisympäristössä. Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda opus yrittäjyyden ja tiimijohtamisen opiskelijoille kehittämään yrittäjän talousosaamista. Opinnäytetyö vastaa kysymyksiin mitä on tiimioppiminen, mitä tarkoittaa yrittäjän talousosaaminen sekä onko yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelman opiskelijoiden yrittäjän talousosaaminen kehittynyt tiimioppimismallissa Proakatemialla.

2 TIIMIOPPIMINEN

Tiimioppimisessa keskeistä on yhteisön oppiminen. Siihen liittyvät yhteisö ja yksilötason prosessit, joissa keskeistä on tiedon jakaminen yksilöltä toiselle. Yhteistyöhön tiimi oppii prosessien kautta. (Seikkula-Leino 2007, 38.) Tiimioppimisen tavoitteena on saada yksilöt toimimaan yhteistä tavoitetta kohti, eikä kilpailemaan toisiaan vastaan, siitä kuka on paras ja kuka epäonnistuu. Ideaalissa tiimioppimistilanteessa kaikki yksilöt oppisivat työskentelemään yhteistyössä muiden kanssa ja pitämään hauskaa. Jokainen yksilö oppisi myös toimimaan itsenäisesti. Tyypillisesti tiimioppimisryhmät koostuvat erilaisista ihmisistä, joiden mielenkiinnon kohteet, saavutukset ja motivaatiot ovat täysin erilaiset. Tiimioppimismalleja opiskelijoille on kahdenlaisia, toisessa tiimi on koossa koko opiskeluiden ajan ja toisessa mallissa ainoastaan kurssikohtaisesti. (Johnson D, Johnson R & Johnson Holubec 1994, 2–3, 53–54.)

2.1 Yksilön vastuu

Jokaisella tiiminjäsenellä on rooli tiimissä mihin kuuluu. Yksilön vastuulla on itsensä kehittäminen tiimin kehittymisen mahdollistamiseksi. Yksilön kehittymisen motivaatio on kuitenkin lähdettävä hänestä itsestään. Tiimi voi antaa painetta kehittymiselle ja tarjota ympäristön, jossa jokaisella yksilöllä on mahdollisuus kehittyä. Mikäli yksilö ei omaa sisäistä motivaatiota, kehittyminen on hidasta tai sitä ei tapahdu ollenkaan. Yksilön vastuulla tiimioppimisessä on myös onnistumisista ja omasta kehityksestä iloitseminen. Positiiviset kokemukset lisäävät motivaatiota suorittaa asioita ja täten parantavat yksilön sekä tiimin toimintaa. Yksilön vastuulla on järjestää aikaa oppimiselle. Suurin syy, joka rajoittaa kehittymistä on ajan puute. Tiimioppimista tapahtuu ainoastaan silloin kun yksilöt opettavat toisiaan. Tämä toimii ainoastaan, mikäli tiimiin kuuluvilla yksilöillä on luottamusta ja kunnioitusta toisiaan kohtaan. (Hills 2001, 133–135, 137.)

Yksilön vastuusiin kuuluu lisäksi palautteen antaminen ja sen vastaanottaminen. Yksilön vastaanottaessa palautetta tulee pyrkiä välttämään oman toiminnan selittelyä ja perustelua palautteen antajalle. Yksilö voi kuitenkin palautteen saannin

yhteydessä pyytää palautteen antajaa tarkentamaan palautettaan. Tarkan palautteen saaminen on tärkeässä roolissa yksilön kehittymisen kannalta. Palautteen antamisen ja saamisen tarkoituksena on kehittää jokaista yksilöä, eikä sillä tarkoiteta mitään pahaa. Yksilön vastuulla on myös kehittää omaa palautteen anto- ja vastaanottokykyään tiimin kehittymisen mahdollistamiseksi. (Hills 2001, 133–135.)

2.2 Tiimin vastuu

Tiimin kehityksen kannalta oleellista on auttaa jokaista yksilöä kehittymään paremmaksi. Jokaisen tiimin jäsenen oppiminen pitäisi olla yhtä tärkeässä roolissa tiimissä. Tiimille on tärkeää iloita sekä yksilöiden että tiimin onnistumisia yhdessä. Tiimin vastuulla on luoda myös suotuista ympäristöä jokaiselle mahdollistaakseen yksilön kehittymisen ja oppimisen. Yksilöiden oppiminen voi parhaassa tapauksessa lisätä motivaatiota kehittyä tiiminä. Tiimin on helpompi arvioida jonkun yksilön kehittymistä, kuin yksilön itsensä. (Hills 2001, 133, 138.)

Tiimin vastuisiin kuuluu myös pitää huoli siitä, että tiimioppimisryhmä kokoontuu päivittäin tai vähintään kaksi kertaa viikossa. Tapaamisten olisi hyvä kestää minimissään tunnin ajan, jotta siitä on hyötyä tiimille. Tiimin motivaatiota ja sitoutumista lisää tietämys siitä, että tiimi pysyy koossa koko opiskeluiden ajan. Tämä lisää huomattavasti yksilöiden kykyä motivoida ja rohkaista toisiaan kohti tavoitteita. (Johnson D ym. 1994, 53–54.)

2.3 Tiimioppiminen Proakatemiolla

Proakatemiolla opiskelu tapahtuu tiimioppimismallia hyödyntäen tiimirytyksissä. Opiskelijat ovat jaettu 10–20 hengen tiimeihin. Opiskelijat toimivat tiimiyrittäjinä tiimirytyksessä, jossa jokaisella tiimillä on oma valmentaja. Tiimiyrittäjien oppimisprosessin keskeinen osa on sitoutua tiimin toimintaan koko opintojen ajaksi. Oppimisprosessiin kuuluu myös ammattimainen ja vastuullinen työskentely tiimin jäsentien keskuudessa. On tärkeää, että tiimiyrittäjät oppivat yhdistämään henkilökohtaiset tavoitteet tiimin tavoitteisiin. Opiskelu Proakatemiolla on ainoastaan mahdollista kuulumalla tiimirytykseen. (Nevalainen, Lindell & Parkkila 2022.)

Proakatemiolla käytetään yhtenä oppimistilanteena Pajaa. Pajat kestävät noin neljä tuntia, joita tiimi järjestää kahdesti viikossa. Pajoissa yhtenä oppimiskeinona opiskelijat hyödyntävät dialogirinkiä. Dialogiringissä opiskelijat istuvat ympyränmuotoisessa asetelmassa ja keskustelevat erilaisista tiimin oppimista edistävästä aiheista. Tavoitteena on, että toimivassa dialogissa jokainen tiimiyrittäjä pystyy henkilökohtaisesti tuomaan keskusteluun omia ajatuksia, sekä olemaan läsnä ja kuuntelemaan muita tiimin jäseniä. Tiimityöskentelytaitojen kehittyminen auttaa yrittäjyyskasvatuksessa (Chia 1996, 410–426); Heinonen 2007).

Tutkinto-ohjelma antaa todella hyvät valmiudet opiskelijalle toimia yrittäjänä (Tampereen ammattikorkeakoulu n.d.a). Tästä syystä yleisimpinä aiheina pajoissa voivat olla yrittäjän talousosaaminen, myynti, markkinointi sekä liiketoimintaa kehittävät aiheet. Muita aiheita voivat olla esimerkiksi tiimin tavoitteet, -toimintamallit sekä palautteen anto. Pajoissa voidaan myös harjoitella erilaisia taitoja kuten esiintymistä, ryhmätyö- sekä dialogitaitoja. Tukeakseen tiimioppimista tämän kaltaisten oppimistilanteiden olisi suositeltavaa alkaa kuulumisten vaihdolla ja koti- tai ennakkotehtävien läpikäynnillä (Johnson D ym. 1994, 54).

2.3.1 Dialogi

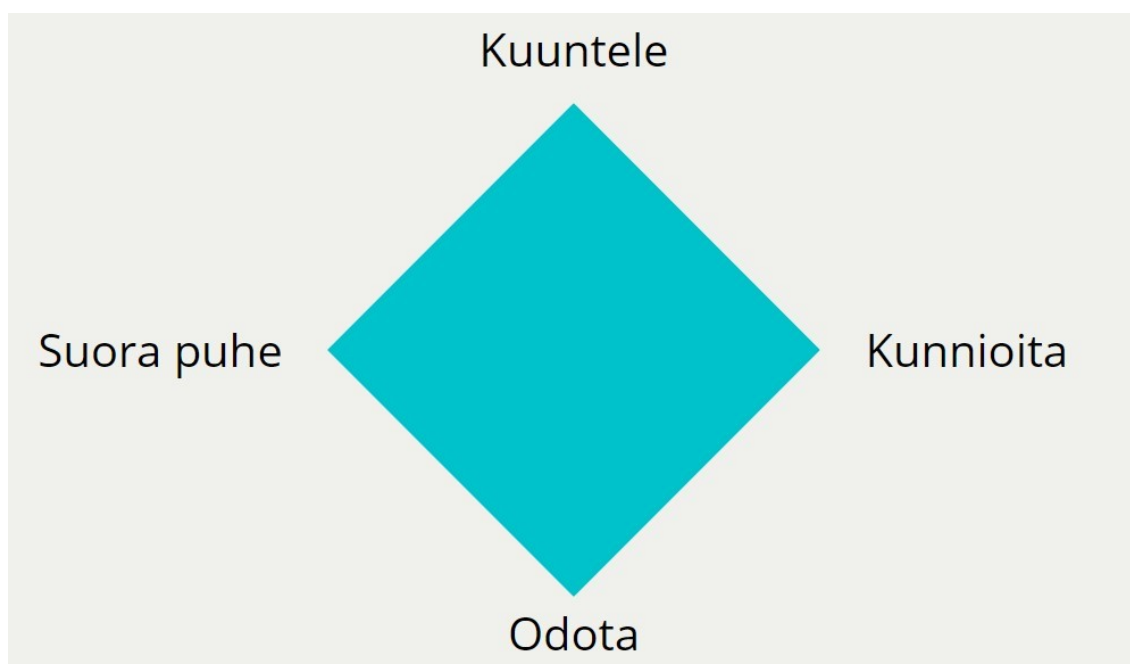
Dialogin tavoitteena on luoda keskustelemalla jotakin uutta mitä ei ole ennen luotu. Dialogissa ihmiset keskustelevat jostakin aiheesta ja koittavat syventyä siihen. Toimivassa dialogissa polarisaatio eli vastakkainasettelu poistuu ja keskustelun tavoitteena on yhteinen päämäärä eli uuden luominen. (Isaac 1999, 27–31.)

Toimivan dialogin voi Isaacin mukaan saavuttaa todennäköisemmin noudattamalla kolmea eri ohjetta. Ensimmäinen ohje on pitää keskustelu johdonmukaisena. Johdonmukaisuudella Isaac tarkoittaa, että dialogissa pitää välttää ristiriitoja tekojen ja sanojen välillä. Ihmiset tekevät asioita välillä juuri päin vastoin kuin olivat puhuneet. Tämä ristiriitaisuus ei Isaacin mukaan edistä dialogia ja uuden syntymistä, vaan rajoittaa sitä. Toimivan dialogin tavoittelussa tämä on ensimmäinen asia, johon tiimin pitää kiinnittää huomiota. (Isaac 1999, 41–43.)

Toisena ohjeena on luoda joustavat ja mukautuvat rakenteet vuorovaikuttamiselle dialogissa. Yksilöt eivät välttämättä ymmärrä minkälaisen kuvan antavat

verbaalisesti ja nonverbaalisesti dialogiin, jossa ovat mukana. Tämä voi johtaa siihen, että dialogiin osallistuvat eivät välttämättä täysin ymmärrä toisten tapaa reagoida joihinkin asioihin. Dialogiin osallistuvien ymmärtämättömyys tästä asiasta voi lisätä väärinymmärryksiä. Isaacin mukaan osallistujien olisi hyvä keskustella omasta käytöksestä, sekä tavoista ennen dialogiin syventymistä. Erilaiset ja mukautuvat dialogitavat palvelevat paremmin jokaista dialogiin osallistuvaa. Dialogiin osallistuvien pitäisi pystyä luomaan itselleen sopivat rakenteet ja tavat vuorovaikutusta. (Isaac 1999, 41–43.)

Kolmantena ja viimeisenä ohjeena on tarjota dialogissa tilaa itse dialogille. Dialogin väkisin yrittäminen voi johtaa siihen, että ihmiset alkavat keskustelemaan vanhojen tapojensa ja käyttäytymisensä mukaan. Tämä ei kuitenkaan ole dialogin tarkoitus. Dialogiin syventymistä rajoittaa liian strukturoitu runko tai tarkkaan päätetty aihe. Vanhoista tavoista ja käyttäytymismalleista olisi suositeltavaa päästää irti, koska ne rajoittavat uuden luomista. (Isaac 1999, 41–43.)

KUVIO 1. Dialogitimantti (Isaac 1999, 438–440, muokattu).

Aikaisempien dialogiohjeiden lisäksi Isaac on luonut dialogitimantin. Dialogitimantti keskittyy yksilön tapaan vuorovaikuttaa dialogissa. Toimivassa dialogissa jokainen yksilö voi harjoittaa dialogitimantin mukaista vuorovaikutusta. Suoralla puheella tarkoitetaan puhetta, joka on johdonmukaista, rehellistä ja avointa.

Odottamisella tarkoitetaan, että jokaisen yksilön ei tarvitse olla koko ajan äänessä ja tuoda omia ajatuksiaan esille. Odottamisella yksilöiden tulee antaa mahdollisuus muille osallistujille ajatella ja jäsentää keskustelusta heränneitä ajatuksia. Toisten kunnioituksella tarkoitetaan muiden mielipiteiden sekä ajatusten kunnioittamista, että ymmärtämistä. Mielipiteitä ja ajatuksia ei dialogissa tulisi koskaan kommentoida henkilökohtaisella tasolla, vaan koskien aina esitettyä asiaa. Isaacin mukaan toisten kuunteleminen on yksi tärkeimmistä asioista toimivassa dialogissa. Muiden ajatukset ja ideat voivat synnyttää lisää ideoita. Mikäli kuuntelu ei onnistu saattaa nämäkin ideat ja ajatukset mennä ohitse. (Isaac 1999, 27–60.)

2.3.2 Valmentajan rooli

Valmentajan tehtävänä Proakatemiolla on kehittää oppimista ja tukea tiimiyrittäjien ammatillista ja henkilökohtaista kehittymistä, sekä kasvua koko opintojen ajan (Nevalainen ym. 2022). Valmentajan tehtäviin kuuluu myös jatkuvan palautteen antaminen tiimin toiminnasta. Palautetta annetaan myös tiimiyrittäjille yksilöllisesti heidän kehittymisestään ammatillisella, sekä henkilökohtaisella näkökulmalla.

Valmentajan tehtävänä on myös toimia esimerkkinä Proakatemiolla ja noudattaa organisaation arvoja omassa toiminnassaan. Valmentaja pyrkii lisäksi luomaan ympärilleen sekä koko organisaatioon turvallisen ilmapiirin yhdessä oppimiselle ja kehittymiselle. Turvallisen ilmapiirin tarkoituksena on mahdollistaa jokaisen yksilön kehittyminen ihmisenä sekä ammattiosaajana. (Nevalainen ym. 2022.) Valmentaja pyrkii mahdollistamaan myös tiimien kehityksen ja rohkaisee tiimiä tekemään erilaisia ratkaisuja, joita kokee tarpeellisiksi tiimin kehittymisen kannalta.

3 YRITTÄJÄN TALOUSOSAAMINEN

Jokaisen yrittäjän tulisi vähintään osata erottaa omat henkilökohtaiset kulunsa yrityksensä kuluista. Toinen tärkeä asia on ymmärtää, paljonko yritys kuluttaa rahaa kuukausittain. Lisäksi yrittäjän tulisi tietää mitkä ovat yrityksen kiinteät kulut ja mitkä liiketoiminnan kustannuksia. Kun yrittäjä osaa hallita omaa kassavirtaansa on helpompi suunnitella tulevaa. Yrittäjän pitää osata myös lukea tuloslaskelmaa sekä tasetta ja ymmärtää niiden välinen yhteys. (Rumpu 2019.)

3.1 Tuloslaskelma ja tase

Tuloslaskelma ja tase ovat yritykselle tärkeitä laskelmia taloudenhallinnan sekä liiketoiminnan kannalta. Tuloslaskelma kuvaa yrityksen toiminnan kannattavuutta tarkasteltavalta ajanjaksolta (Visma n.d.a). Tuloslaskelma (kuvio 2) rakentuu ylhäältä alaspäin myyntituotoista kohti tilikauden tulosta. Näiden välissä ovat toiminnan kustannukset. Tuloslaskelmassa myynnit kirjataan positiivisiksi ja kulut negatiivisiksi. Tuloslaskelmassa kaikki luvut esitetään arvonlisäverottomassa muodossa (Visma n.d.a).

Tuloslaskelma	
Myyntituotot	
	Yleiset myyntitilit
	Tavaravienti
LIIKEVAIHTO	
Liiketoiminnan muut tuotot	
Materiaalit ja palvelut	
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat
	Ulkopuoliset palvelut
BRUTTOTULOS	
Henkilöstökulut	
	Palkat ja palkkiot
	Henkilösivukulut
Poistot ja arvonalentumiset	
	Suunnitelman mukaiset poistot
Liiketoiminnan muut kulut	
	Vapaaehtoiset henkilösivukulut
	Toimitilakulut
	Ajoneuvokulut
	Atk-laite, ja -ohjelmistokulut
	Muut kone- ja kalustokulut
	Matkakulut
	Edustuskulut
	Myyntikulut
	Markkinointikulut
	Hallintopalvelut
	Muut hallintokulut
	Muut liikekulut
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	
Rahoitustuotot ja kulut	
	Muut korko- ja rahoitustuotot
	Korkokulut ja muut rahoituskulut
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	
Tuloverot	
	Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	

KUVIO 2. Esimerkki tuloslaskelma (Netvisor 2022, muokattu).

Yrityksen toiminnan kulut jaetaan tuloslaskelmassa (kuvio 2) viiden pääotsikon alle. Kuluotsikoita ovat materiaalit ja palvelut, henkilöstökulut, poistot ja arvonalentumiset, liiketoiminnan muut kulut sekä rahoitustuotot tai -kulut. Tuloslaskelmasta selviää lisäksi yrityksen kokonaismyynti eli liikevaihto, bruttotulos, liikevoitto (-tappio), sekä tilikauden voitto (tappio). Bruttotulos muodostuu, kun liikevaihdosta vähennetään toiminnan materiaali ja palvelukustannukset. Liikevoitto kertoo, onko yritys tuottanut voittoa tai tappiota tilikauden tai tarkasteltavan ajanjakson aikana (Osuuspankki n.d.a).

TASE	
<u>Vastaavaa</u>	<u>Vastattavaa</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT Aineelliset hyödykkeet	OMA PÄÄOMA Muut rahastot Edellisten tilikausien voitto (tappio) Tilikauden voitto (tappio)
VAIHTUVAT VASTAAVAT Vaihto-omaisuus Lyhytaikaiset saamiset Rahat ja pankkisaamiset	VIERAS PÄÄOMA Pitkäaikainen vieras pääoma Lyhytaikainen vieras pääoma

KUVIO 3. Esimerkki tase (Netvisor 2022, muokattu).

Tase kertoo yrityksen varallisuuden-, velkojen- sekä oman pääoman määrän valittuna päivänä. Tase on jaettu kahteen puoliskoon; vastaavaa ja vastattavaa, joissa vastaavaa kuvaa yrityksen omaisuutta ja varallisuutta ja vastattavaa puoli pääomien määrää. Vastaavaa puoli on vielä jaettu pysyviin ja vaihtuviin vastaviin, sekä vastattavaa puoli oman- ja vieraan pääomaan määriin. (Visma n.d.b.)

Osakeyhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, ellei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin (Osakeyhtiölaki 2006/624). Yrityksille tärkeintä on seurata oman pääoman kehittymistä ja sen suuntaa. Positiivinen kehitys omassa pääomassa tarkoittaa yrityksen kykyä tehdä tulosta. Negatiivinen kehitys johtaa oman pääoman pienentymiseen. Omaa pääomaa pienentävät myös esimerkiksi osakkaiden nostamat osingot. Negatiivisesta pääomasta tulee tehdä ilmoitus viipymättä kaupparekisteriin. Negatiivinen pääoma voi vaikuttaa yrityksen kykyyn saada luottoa. Mikäli ilmoitus negatiivisesta pääomasta on laiminlyöty saattavat hallituksen jäsenet joutua henkilökohtaiseen vastuuseen yrityksen veloista. (Accountor 2022.)

Yritykselle tunnusluvut ovat merkittävässä osassa toimintaa ja taloudenhallintaa. Yrityksen tunnuslukuja lasketaan edellä mainituista tuloslaskelmasta ja taseesta. Yrityksen maksuvalmiuteen liittyviä tunnuslukuja ovat esimerkiksi quick ratio ja current ratio. Yrityksen kannattavuutta voidaan seurata esimerkiksi myyntikatteen ja liiketulosprosentin avulla. Yrityksen vakavaraisuuteen liittyviä tunnuslukuja

ovat esimerkiksi omavaraisuusaste, suhteellisen velkaantuneisuuden aste ja vie-raan pääoman takaisinmaksuaika. (Suomi 2020a.)

3.2 Budjetointi

Budjetointi on lyhykäisyydessään yrityksen ennuste tulevista ja suunnitelluista ta-loudellisista tapahtumista (Visma n.d.c). Budjetointitapoja on erilaisia; kiinteä budjetti, rullaava budjetti, tarkistettava budjetti ja liukuva budjetti. Kiinteä budjetti on yksinkertainen ja suosittu vaihtoehto budjetoinnille. Kiinteässä budjetoinnissa luodaan budjetti koko vuodelle ja uusi budjetti hyväksytään hieman ennen uuden tilikauden alkamista. Kun edellinen budjettikausi on ohi, verrataan toteutuneita lukuja alkuperäiseen budjettiin. Tämän jälkeen voidaan muodostaa uusi korjattu budjetti. (Suomi 2020b.)

Rullaavassa budjetissa aikajakso siirtyy koko ajan eteenpäin eikä ole esimerkiksi sidottuna tilikauteen tai kalenterivuoteen. Budjettia tarkennetaan ajan edetessä ja täten yrityksellä on koko ajan tiedossa rahatilanne ja niiden käytettävyyt. Tar-kistettava budjetti on lähtökohtaisesti muuten sama kiinteän budjetin kanssa, mutta sitä tarkennetaan esimerkiksi vuosineljänneksittäin tai puolivuositain. Tä-ten voidaan havaita, tarvitseeko budjettiin tehdä muutoksia loppuvuotta varten. (Suomi 2020b.)

Liukuva budjetointi sopii esimerkiksi kausiluontoisiin tai projekti-kohtaisiin budje-tointeihin. Liukuvassa budjetissa laaditaan esimerkiksi muutama eri vaihtoehto ennalta arvioidun myynnin toteutuessa. Täten budjettia voidaan vaihtaa kesken tilikauden, mikäli myyntimäärät ylittävät alhaisemman budjetin myyntimäärät. Liu-kuva budjetti voi auttaa yritystä käyttämään rahojaan järkevästi eri kausien ai-kana. (Suomi 2020b.)

Kiinteiden kustannusten hallitseminen on avainasemassa kannattavassa liiketoi-minnassa. Kiinteiden kustannusten liiallinen määrä syö pahimmillaan katetta lii-ketoiminnasta ja täten toiminta saattaa muuttua kannattamattomaksi. Yritykset voivat joskus pyrkiä pienentämään omaa riskiään muuttamalla kiinteitä kustan-

nuksia muuttuviksi. Tämä tapahtuu esimerkiksi hankkimalla omien kiinteäpalkkaisten työntekijöiden tilalle itsenäisesti yrittäjinä toimivia myyjiä. (Osaavayrittäjä n.d.)

3.3 Kirjanpito

Jokaisen Suomessa toimivan yrityksen on pidettävä kirjanpitoa yritystoiminnastaan. Yrityksen johto eli hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat siitä, että kirjanpito on toteutettu lain mukaisesti. Yrityksen verotus perustuu kirjanpitoon. Kirjanpitoa on yhdenkertaista ja kahdenkertaista. Tämä on ennalta ohjeistettu jo yritysmuotoa valittaessa, kumpi tapa yritykselle pitää valita. Molemmissa kirjanpitotavoissa kirjanpitoon tulee merkitä liiketapahtumista tulleet tulot sekä maksetut kulut. Lisäksi tulee merkitä korko tuotot tai kulut, verot sekä tavaroiden ja palvelujen oma käyttö. (Kirjanpitolaki 1997/1336; Vero 2018.)

Yhdenkertaiseen kirjanpitoon on oikeutettu, mikäli on yksityinen elinkeinoharjoittaja eli toiminimi. Elinkeinoharjoittajan tulee kuitenkin pitää kahdenkertaista kirjanpitoa, mikäli kaksi kolmesta seuraavasta täyttyy (kuvio 4). Elinkeinoharjoittaja ei myöskään saa tehdä yksinkertaista kirjanpitoa, mikäli tilikausi ei ole kalenterivuosi vaan jokin muu ajanjakso. (Kirjanpitolaki 1997/1336.)

Taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa

Liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa

Elinkeinoharjoittajan palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä

KUVIO 4. Elinkeinoharjoittajan ehdot kaksinkertaisen kirjanpidon pitämiselle (Kirjanpitolaki 1997/1336, muokattu).

Usein onkin suositeltavaa aloittavalle yrittäjälle valita osaava ja ulkopuolinen kirjanpitäjä, joka pitää huolen yrityksen taloudesta. Oikeanlaisen kirjanpitäjän valinta tuottaa yritykselle paljon lisäarvoa. (Osuuspankki n.d.b.) Kirjanpitäjää velvoittaa toiminnassaan kirjanpitolaki. Yrityksen toimitusjohtaja on kuitenkin viimekädessä vastuussa siitä, että kirjanpitoa tehdään oikein (Osakeyhtiölaki 2006/624).

3.4 Yrityksen verotus

Yrityksen verotus perustuu yrityksen tekemään kirjanpitoon. Yrityksen verotukseen kuuluu arvonlisävero ja tulovero. Arvonlisäveroa maksetaan liiketoiminnasta tulleiden myyntitulojen perusteella. Tuloveroa maksetaan tilikauden aikana tehdystä kirjanpidon tuloksesta, johon on tehty asianmukaiset verolakien mukaiset oikaisut. (Arvonlisäverolaki 1993/1501; Vero 2018.)

Suomessa on tällä hetkellä käytössä kolmea eri arvonlisäveroprosenttia; 10, 14 ja 24. Lisäksi on olemassa arvonlisäverottomaan myyntiin oikeuttavia tuotteita tai palveluita. Arvonlisävero on tuotteen tai palvelun arvonlisää verottava vero. Se on osa myytävän tuotteen tai palvelun hintaa. Tuotteen arvonlisäveron määrä perustuu tuotteen verokantaan. (Arvonlisäverolaki 1993/1501; Vero 2018.) Alla olevassa taulukossa on esitetty Suomessa yleisimmät tuotteet ja niiden arvonlisäverokanta.

TAULUKKO 1. Arvonlisäverokannat 2022 (Yrityksen-Perustaminen n.d., muokattu).

Verokanta	Tavarat ja palvelut
0 %	0 prosentin arvonlisäverokanta koskee mm. vientejä EU-alueen ulkopuolelle, mainoslehtien ja jäsenlehtien verotonta myyntiä yleishyödyllisille yhteisöille, tavaramyyntiä EU-maihin alvelvollisille ostajille.
10 %	10 prosentin arvonlisäverokanta koskee mm. Kirjoja, lääkkeitä, liikuntapalveluita, elokuvanäytöksiä, kulttuuri ja viihdetilaisuuksien sisäänpääsymaksuja, henkilökuljetuksia, majoituspalveluita ja televisio ja yleisradiotoiminnasta saatuja korvauksia.
14 %	14 prosentin arvonlisäverokanta koskee elintarvikkeita, rehuja ja ravintola sekä ateriapalveluita. Kuitenkaan alkoholi ja tupakkatuotteet eivät kuulu tähän alv kantaan.
24 %	24 prosentin arvonlisäverokanta koskee useimpia tavaroita ja palveluita. Tästä poikkeavat tuotteet ja palvelut näkee pääosin muista alv kannoista.

3.5 Tutkinto-ohjelman vaatimustaso

Tampereen ammattikorkeakoulun yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelmassa, oppimistavoitteet lukevat opetussuunnitelmassa. Opetussuunnitelmassa näkyy kaikki kurssit ja opinnot, jotka opiskelijan tulee suorittaa hyväksytysti tutkinnon aikana ennen valmistumista. Opetussuunnitelmassa on erikseen määritelty yrittäjän talousosaamisen tavoitteet. Tavoitteet ovat määritelty kurssien sisällössä, sekä yleisissä opintotavoitteissa. (Tampereen ammattikorkeakoulu n.d.a.)

3.5.1 Ensimmäisen opintovuoden tavoitteet

Asiat, joita ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjän tulisi osata Tampereen ammattikorkeakoulun (n.d.a.) opintotavoitteiden mukaisesti.

- Tietää ja ymmärtää talouden peruskäsitteet
- Tietää ja osaa laskea keskeisimmät talouden tunnusluvut
- Osaa tehdä katetuottolaskelman ja ymmärtää mikä on käyttöpääoma
- Tietää mitkä ovat yrityksen kirjanpidon peruskirjaukset ja kuukausittaiset viranomaisilmoitukset

3.5.2 Toisen opintovuoden tavoitteet

Asiat, joita toisen vuoden tiimiyrittäjän tulisi osata, pitäen sisällään myös aikaisemmat asiat Tampereen ammattikorkeakoulun (n.d.a.) opintotavoitteiden mukaisesti.

- Osaa tulkita taloudellisten laskelmien informaatiota
- Osaa budjetoida
- Osaa seurata yrityksen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja kannattavuuden kehittymistä
- Osaa palkanmaksuprosessin periaatteet
- Ymmärtää verotuksen perusteet ja arvonlisäverotuksen muodostumisen ja osaa hallinnoida ja soveltaa niitä omassa yritystoiminnassaan

Ymmärtää tuloslaskelman ja taseen peruserot

3.5.3 Kolmannen ja neljännen opintovuoden tavoitteet

Asiat, joita kolmannen ja neljännen vuoden tiimiyrittäjän tulisi osata, pitäen sisälleen kaikki aikaisemmat asiat Tampereen ammattikorkeakoulun (n.d.a.) opintotavoitteiden mukaisesti.

- Osaa hyödyntää erilaisia talouslaskelmia johtamisen apuna esim. tuloslaskelma ja tase
- Ymmärtää myyntiprosessin vaikutuksen kassanhallintaan ja osaa soveltaa tätä omassa yritystoiminnassaan
- Ymmärtää kassahallinnan merkityksen pienessä tai keskisuuressa yrityksessä
- Osaa tuloslaskelman ja taseen ja ymmärtää niiden merkityksen yrityksessä ja kaksinkertaisessa kirjanpidossa.
- Osaa ennakoida yritystoiminnassaan tulevia investointeja budjeteissa ja kassavirtalaskelmissa
- Keskittyy pääosin tulevaan eikä menneeseen talouden näkökulmasta
- Osaa perusteet tilikauden voittovarojen käsittelystä ja jakamisesta
- Osaa tehdä tavoitteellisia toimenpiteitä, joilla voi vaikuttaa tuloksen muodostumiseen sekä verojen määrään
- Osaa käytännössä jo kaiken tarpeellisen yrityksen taloudenhallinnasta

4 TUTKIMUS

Tutkimusprosessi käynnistyi keväällä 2022 kun tutkimuksen aihe esiteltiin Tampereen ammattikorkeakoulun yhteyshenkilölle. Tutkimuksen aihetta käsiteltiin yhdessä yhteyshenkilön kanssa sekä pohdittiin mahdollista tutkimuksen suoritusmenetelmää sekä tarkkaa tutkimuksen tavoitetta. Tutkimusmenetelmäksi valikoitui laadullinen haastattelu sekä tavoitteeksi vastaavatko yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelman opiskelijoiden eli tiimiyrittäjien yrittäjyyden talousosaaminen Tampereen ammattikorkeakoulun opintotavoitteita vuositasolla. Opintotavoitteet (ks. luku 3.5) ovat määritelty opintosuunnitelmassa ja haastattelukysymykset perustuivat näihin (Tampereen ammattikorkeakoulu n.d.a). Ennen tutkimuksen suorittamista tutkimukselle haettiin organisaation tutkimuslupa. Tutkimusluvan saamisen jälkeen alkoi varsinainen tutkimuksen toteutus.

Tutkimusta tehtäessä, sekä vastauksia analysoidessa on noudatettu Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistuksia tutkimuseetiikkaan ja vastauksien käsitteilyyn liittyen. Vastauksia on käsitelty noudattaen tietosuojavelvoitteita. Tutkimusprosessi on kuvattu mahdollisimman todenmukaisesti ja rehellisesti. Tutkimuksen tulokset esitetään avoimesti julkaistaessa. (Tutkimuseettinen Neuvottelukunta TENK 2021.)

4.1 Tavoite ja tarkoitus

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää vastaavatko Tampereen ammattikorkeakoulun yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-opiskelijoiden yrittäjän talousosaaminen Tampereen ammattikorkeakoulun opintotavoitteita vuositasolla. Tutkimuksen tarkoituksena oli luoda tutkimustulosten perusteella opus, jonka avulla tiimiyrittäjät voivat kehittää omaa ja tiimensä talousosaamista.

4.2 Suoritustapa

Tutkimusmenetelmänä tässä tutkimuksessa oli puolistrukturoitu laadullinen haastattelu. Laadullinen haastattelu tarkoittaa menetelmää, jossa tutkija pyrkii sa-

maan haastateltavalta avoimia vastauksia tutkimuskysymyksiin. Puolistrukturoidussa haastattelussa voidaan esittää haastattelun kysymykset hieman eri muodossa ja eri tavalla jokaiselle haastateltavalle. (Hyvärinen, Suoninen & Vuori n.d.)

Haastatteluiden alussa haastateltaville kerrottiin tutkimuksen tavoite ja minkä tarkia haastattelua tehdään. Haastateltaville kerrottiin lisäksi, että haastatteluista tehdään muistiinpanoja vastausten perusteella. Ennen jokaista haastattelua painotettiin haastateltaville olemaan rehellisiä ja avoimia. Haastattelut toteutettiin Teams-etäyhteydellä tai puhelimen videopuhelu ominaisuutta hyödyntäen. Haastattelut kestivät keskimäärin 30–50 minuuttia per haastateltava.

Haastattelukysymykset muovautuivat kunkin tiimiyrittäjän kohdalla hänen vuotuisista oppimistavoitteistansa ja siitä, onko tiimiyrittäjä päässyt tavoitteisiin. Haastatteluiden runkona toimivat edellä mainitut oppimistavoitteet, jotka olivat haastatteluissa asetettu kysymysmuotoon. Oppimistavoitteet käytiin kohta kohdalta läpi, mutta haastattelun kysymykset olivat hieman eri muodossa jokaisella haastateltavalla.

4.3 Kohderyhmä

Kohderyhmänä oli Tampereen ammattikorkeakoulun ensimmäisen, toisen ja viimeisen vuoden yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelman tiimiyrittäjät. Tiimiyrittäjistä haastateltiin viisi-kuusi jokaiselta vuosikurssilta. Haastateltavat ovat tutkimukseen valittu satunnaisella arvonnalla. Haastateltavista ei tutkimustuloksissa mainita muuta kuin millä vuosikurssilla kyseiset vastaajat ovat. Haastateltavien iällä tai sukupuolella ei ole merkitystä tutkimuksen kannalta, joten näitä ei ole myöskään eritelty tutkimusta raportoidessa. Näin päätettiin tehdä, jotta haastatteluun vastanneita tiimiyrittäjiä ei voida tunnistaa tietojen tai vastaustensa perusteella.

4.4 Analysointimenetelmät

Tutkimuksen tuloksia analysoidessa käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysi menetelmää. Vastauksia tutkimukseen tuodaan esille teemoittelun avulla. Aineistoista nostetaan esiin tutkimuksen kannalta oleelliset aiheet eli teemat (Eskola & Suoranta 1998). Vastauksien teemoja on pyritty löytämään Kanban-menetelmää hyödyntäen. Kanban-menetelmän tarkoituksena on luoda visuaalinen taulu, jossa seurataan etenemistä projektissa post-it -lappuja hyödyntäen (Koskinen 2021). Tässä tutkimuksen analysoinnissa on kuitenkin pyritty löytämään tyypilliset Kanban-menetelmän yläotsikot esiin nousseiden vastauksien perusteella. Haastateltavilta saadut vastaukset ovat jaettu post-it lappujen avulla esiin nousseisiin teemoihin. Teemat muodostavat Kanban-menetelmän yläotsikot. Kanban-menetelmän avulla löydettyjä teemoja verrataan opintotavoitteisiin.

4.5 Tutkimuksen luotettavuus

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuutta voidaan arvioida tutkimusaineiston keruulla, tutkimuksesta syntyneellä aineiston analyysillä sekä tutkimuksen raportoinnilla. Tutkimuksen luotettavuutta lisää aineiston kerääminen sieltä missä ilmiö esiintyy. Tutkimusta suoritettaessa sekä aineistoa analysoidessa on pyritty mahdollisimman abstraktiin ajatteluun. Tutkimustuloksissa pitää myös luotettavuuden kannalta ilmaista tarpeeksi lainauksia aineistosta, jotta sitä voidaan pitää luotettavana. Tutkimuksen tuloksia tulisi lisäksi verrata aikaisempien tutkimusten tuloksiin, mikäli sellaisia on. Laadullisen tutkimuksen raportoinnissa tulee lisäksi olla täsmällinen analyysin ilmaisemisessa. (Hyväri & Vuokila-Oikkonen 2016.)

Tutkimuksen luotettavuutta lisää riittävä tutkimusaineisto, erilaisten työkalujen käyttö sekä niiden kuvaus aineistoa analysoidessa. Lisäksi raportti sekä tulokset ovat pyritty ilmaisemaan mahdollisimman todenmukaisesti. Koko tutkimusprosessin ajan tutkija on pyrkinyt mahdollisimman abstraktiin näkökulmaan kerätessään aineistoa, haastatellessaan tutkimukseen osallistujia sekä kirjoittaessaan tutkimukseen liittyvää raportointia. Analysointia on pyritty tekemään totuudenmukaisesti abstraktista näkökulmasta.

Tutkimuksen luotettavuutta lisää organisaatiolta saatu tutkimuslupa, sekä jokaiselta haastateltavalta lupa haastattelun suorittamista varten. Haastateltavilta on

lisäksi saatu suostumus käyttää haastattelusta tulleita vastauksia tutkimusaineistona. Haastateltavien yksityisyydensuojaa on kunnioitettu eikä haastateltavia voida vastauksista tunnistaa. Lisäksi haastattelumateriaalit ovat säilytetty tutkimuksen ajan tietosuojajohtojen mukaisesti ja ne tullaan hävittämään tutkimustulosten julkaisun yhteydessä. Edellä mainitut tekijät tukevat tutkimuksen luotettavuutta. Kriittistä ajattelua on kuitenkin käytettävä, sillä tutkija toimii itse opiskelijana samassa yhteisössä haastateltavien kanssa, joten täysin abstraktiin näkökulmaan ei voida tutkimusprosessissa päästä.

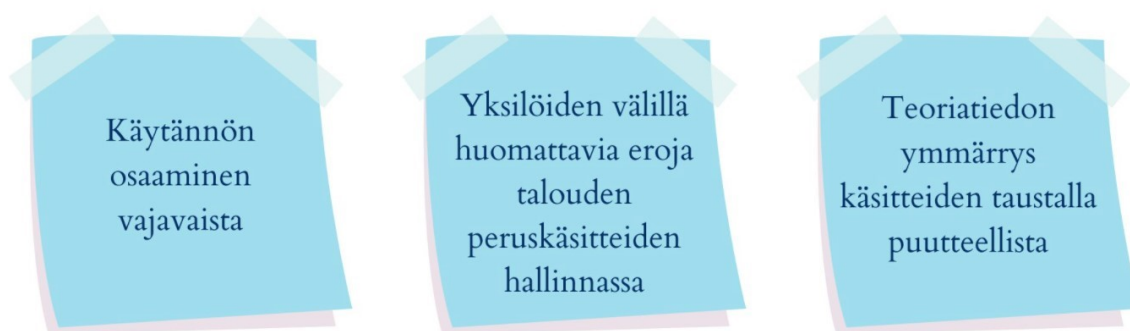
Jokainen haastateltava on kohdattu haastatteluprosessissa yksilönä. Tällöin voidaan olettaa yksilön puhuvan totta haastattelutilanteessa. Yksilön sanomaa ei voida kuitenkaan yleistää koko tutkimuksen tasolla, mutta mikäli yksilöiltä saadut vastaukset ovat samankaltaisia ja niissä toistuu samat esiin nousseet teemat, voidaan niistä tutkijan mukaan puhua yleisinä teemoina. Toistuvuus haastatelluista esiin nousseista teemoista lisää tutkimuksen luotettavuutta.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Haastateltuja tiimiyrittäjiä oli yhteensä 16 kappaletta. Haastatteluista saadut vastaukset ovat muokattu ymmärrettävään muotoon ja teemoiteltu. Haastattelun tulokset ovat jaettu samalla tavalla vuosikurssi kohtaisesti kuin haastattelun kysymykset.

5.1 Ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjät

KUVIO 5. Ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjien keskeiset teemat.

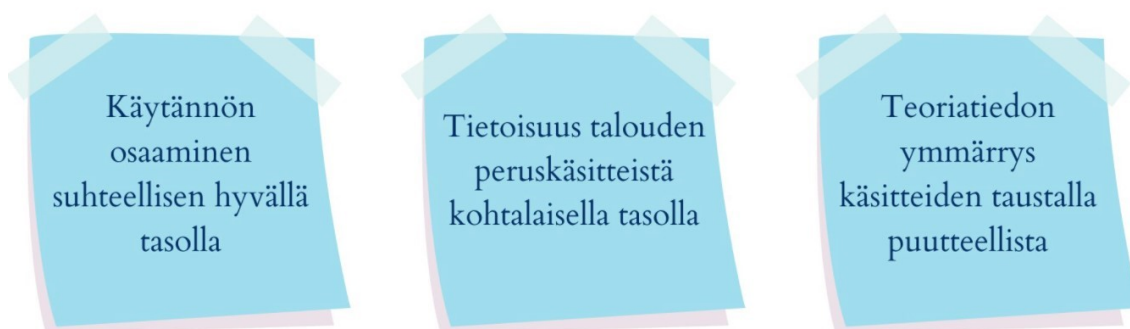
Keskeisinä teemoina ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjien vastauksissa toistuvat käytännön kokemuksen puuttuminen tai sen vähäisyys, yksilöiden väliset erot talouden peruskäsitteiden hallinnassa sekä teoriatiedon ymmärtämisen puutteellisuus käsitteiden taustalla. Ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjien käytännön osaamisen puuttuminen tai vähäisyys johtuu vastaajien mukaan siitä, että vastaajat eivät ole päässeet tekemään vielä oppimistavoitteiden mukaisia asioita käytännössä. Vastauksissa toistui useasti käytännön kokemuksen puuttuminen tai puutteellisuus, mutta poikkeuksena tähän yhden vastaajan aikaisempi työkokemus.

Toisena teemana haastatteluista nousi esille yksilöiden väliset erot talouden peruskäsitteiden hallinnassa. Oppimistavoitteisiin liittyvät käsitteet kuten katetuottolaskelma ja käyttöpääoma ymmärrettiin haastattelutilanteessa monella eri tavalla. Osa vastaajista ei ymmärtänyt käsitteitä ollenkaan ja osa yritti päätellä käsitteiden nimestä niiden todellista merkitystä. Suurin osa tiimiyrittäjistä ei pystynyt nimeämään kuin muutaman yrityksen tunnusluvun. Osa vastaajista hallitsi käsitteitä

kuitenkin kohtalaisen hyvin ja osa ei ollenkaan. Tästä syystä yksilöiden väliset erot talouden peruskäsitteiden hallinnassa näyttäytyivät kohtalaisen suurina.

Kolmas esiinnoussut teema ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjillä oli puutteellinen teoriatieto käsitteiden taustalla. Tämä näyttäytyi haastatteluissa siten, että osa vastaajista tiesi käsitteen olemassaolosta, mutta ei kuitenkaan sen merkityksestä. Esimerkiksi osa vastaajista oli kuullut käyttöpääomasta käsitteenä, mutta kysyttäessä miten se lasketaan tai mitä se tarkoittaa, eivät vastaajat osanneet sitä kertoa. Yleisesti vastaajilla teoria käsitteiden taustalta puuttui kokonaan tai se oli vähäistä.

5.2 Toisen vuoden tiimiyrittäjät

KUVIO 6. Toisen vuoden tiimiyrittäjien keskeiset teemat.

Keskeisinä teemoina toisen vuoden tiimiyrittäjien haastatteluista nousi esiin suhteellisen hyvä käytännön osaaminen, kohtalainen tietoisuus talouskäsitteistä sekä teoriaymmärryksen puutteellisuus käsitteiden taustalla. Toisen vuoden tiimiyrittäjät olivat haastatteluiden perusteella tehneet jo kohtalaisen onnistuneesti käytännön talouslaskelmia. Esimerkiksi osa vastaajista oli tehnyt paikkansapitäviä budjettisuunnitelmia ja kululaskelmia omalle projektilleen tai tiimiyritykselleen. Kaikilla tiimiyrittäjillä oli jo jonkinlaista käytännön kokemusta erilaisista laskelmista ja suunnitelmista.

Haastattelun talouskäsitteiden kohtalainen ymmärrys ilmeni siitä, että vastaajat ymmärsivät haastattelukysymykset ja pystyivät tätä kautta vastaamaan oman osaamisensa mukaan kysymyksiin. Esimerkkinä kysyttäessä vakavaraisuudesta ja maksuvalmiudesta tiimiyrittäjät osasivat kertoa mihin termi liittyy. Kuitenkin

poikkeuksia käsitteiden ymmärtämisessä esiintyi osalla vastaajista. Esimerkiksi osa vastaajista ei tiennyt mitä tarkoittaa palkanmaksun sivukulut puhuttaessa palkanmaksuperiaatteista, kun osa taas tiesi. Suurin osa tiimiyrittäjistä osasi kuitenkin nimetä erilaisia taloudellisia laskelmia kuten tuloslaskelman kysyttäessä näistä.

Vastauksissa toistui kuitenkin kohtalainen teoratiedon puute käsitteistä keskusteltaessa. Haastatteluissa nousi esiin, että vaikka yleisesti talouskäsitteet olivat suhteellisen hyvin hallussa, ei niistä kuitenkaan osattu sen suuremmin kertoa. Kysyttäessä esimerkiksi aikaisemmin nimetystä tuloslaskelmasta ja taseesta, eivät tiimiyrittäjät tarkkaan tieneet mitä niihin kuuluu tai millä periaatteella ne toimivat. Kysyttäessä tilikauden tuloksesta tai omasta pääomasta eivät vastaajat osanneet sanoa kumpaan nämä kuuluvat, tuloslaskelmaan vai taseeseen. Poikkeuksia oli kuitenkin tässäkin asiassa. Yleisesti tuloslaskelmasta osattiin kuitenkin kertoa enemmän kuin taseesta.

5.3 Kolmannen ja viimeisen vuoden tiimiyrittäjät

KUVIO 7. Kolmannen- ja viimeisen vuoden tiimiyrittäjien keskeiset teemat.

Haastatteluista huomasi saman tien, että tiimiyrittäjillä oli käytännön osaaminen ja kokemus hyvällä tasolla. Tiimiyrittäjät kertoivat automaattisesti kysymyksiin vastatessaan projekteistaan, joissa olivat käytännössä hyödyntäneet erilaisia projektikohtaisia laskelmia kuten tuloslaskelmaa. Lisäksi haastatteluista ilmeni myynnin merkitys omalle projektille ja sen kannattavuudelle. Pääosin vastaajat keskittyvät myös enemmän tulevaisuuden ennakointiin kuin menneen ajan tarkkailuun. Tiimiyrittäjät kertoivat myös osaavansa ennakoida tulevia investointeja liiketoiminnan tuotannon suunnittelussa.

Talouden peruskäsitteiden ymmärrys oli myös kohtalaisen laajaa ja niitä osattiin käyttää kysymyksiin vastatessa. Kuitenkin osalla vastaajista termit menivät sekaisin ja esimerkiksi liikevaihdosta puhuttiin myyntinä, sekä liikevoitosta tilikauden tuloksena. Tiimiyrittäjät kuitenkin ymmärsivät pääosin jokaisessa kysymyksessä mitä tietyllä termillä tarkoitetaan. Kysyttäessä tavoitteellisista toimenpiteistä, joilla voi vaikuttaa yrityksen tuloksen muodostumiseen, lähes jokainen tiimiyrittäjät empi vastauksissaan. Vastaukset olivat lähinnä ostojen lisäämistä, jotta tulos pienenee.

Tässä tapauksessa tiimiyrittäjiltä puuttui teorian tieto käsitteiden takaa tai se oli vähäistä. Vaikka käsitteet ymmärrettiin hyvin haastatteluissa, niin ei niitä silti sen suuremmin osattu avata, eikä kertoa niiden vaikutuksesta yrityksen talouteen. Taseen ymmärtäminen oli vähäistä, eikä sen vaikutusta tulokseen osattu perustella. Lisäksi taseesta puhuttaessa korostui ymmärtämättömyys oman ja vieraan pääoman määrästä ja sen merkityksestä yritykselle.

5.4 Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset

Käytännön talousosaaminen on tutkimuksen mukaan kehittynyt opintotavoitteiden mukaisesti. Ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjien tavoitteena oli oppia tekemään yksinkertaisia talouslaskelmia. Talouslaskelmien tekeminen lisääntyy sekä muuttuu monimutkaisemmaksi vuosi vuodelta opintotavoitteissa. Verrattaessa tiimiyrittäjien talousosaamista keskenään, voidaan tutkimustulosten perusteella havaita huomattavaa kehitystä tällä osa-alueella. Ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjät olivat pääsääntöisesti kokemattomia käytännön tekemisessä. Toisen vuoden tiimiyrittäjät olivat tehneet huomattavasti enemmän laskelmia kuin ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjät. Sama toistuu, kun verrataan kolmannen ja viimeisen vuoden tiimiyrittäjiä toisen vuoden tiimiyrittäjiin. Täten voidaan tutkimuksen perusteella todeta, että tiimioppimismalli tukee tiimiyrittäjien kehittymistä käytännön tasolla opintotavoitteita kohti.

Tiimiyrittäjien tietoisuus talouden peruskäsitteistä on tutkimuksen mukaan lisääntynyt vuosi vuodelta opintotavoitteiden mukaisesti. Ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjät olivat tutkimuksen mukaan opintotavoitteisiin verrattuna hieman jäljessä.

Toisen vuoden tiimiyrittäjillä oli tapahtunut kehitystä verrattuna ensimmäisen vuoden tiimiyrittäjiin. Sama toistuu, kun verrataan kolmannen ja viimeisen vuoden tiimiyrittäjiä toisen vuoden tiimiyrittäjiin. Täten voidaan tutkimuksen perusteella todeta, että tietoisuus taloudesta, sekä talouden peruskäsitteistä lisääntyy tiimioppimismallissa tutkinto-ohjelman aikana. Tähän syynä voi olla esimerkiksi yksilöiden ja tiimin mielenkiinnon lisääntyminen talousosaamista kohtaan omien projektien tai liiketoimintojen myötä. Tutkimuksen perusteella tietoisuus talouden peruskäsitteistä vastaa tutkinto-ohjelman opintotavoitteita.

Talouden teorian tiedon ymmärtämisen kehitys jää tutkimuksen mukaan puutteelliseksi tiimiyrittäjillä verrattuna muihin osa-alueisiin. Jokaisen vuoden tiimiyrittäjien vastauksissa tuli usein ilmi teorian tiedon puutteellisuus verrattuna opintotavoitteisiin. Esimerkiksi teoriaosaaminen tuloslaskelmasta ja taseesta sekä niiden vaikutuksesta yrityksen talouteen oli puutteellista. Yleisesti tutkimuksessa teoria-tieto ja sen ymmärtäminen käsitteiden taustalla oli vähäistä. Tutkimuksen tuloksista voidaan todeta, että talouden teorian tiedon ymmärtäminen ei vastaa tutkinto-ohjelman opintotavoitteita.

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että tiimioppiminen tukee käytännön kehittymistä sekä taloustietoisuuden lisääntymistä, mutta teorian tiedon ymmärtämisessä voidaan havaita puutteita opintotavoitteisiin nähden. Teorian tiedon ymmärtämisen puutteellisuus ja vähäisyys olivat tutkimuksen merkittävien löydös. Täten voidaan todeta, että kaikki tutkinto-ohjelman opintotavoitteet yrittäjän talousosaamisesta eivät täyty. Tutkimustulosten pohjalta yksilöiden teoriaosaamisen lisääminen tulisi olla keskiössä jatkokehitysehdotuksia pohtiessa.

6 YRITTÄJÄN TALOUSOSAAMISEN OPUS

Yrittäjän talousosaamisen teoriaa kehittävä opus on luotu toiminnallisena osana opinnäytetyötä. Opus on luotu tutkimuksista saatujen vastausten perusteella kehittämään yksilöiden ja tiimiyritysten talouden teoriaosaamista. Teoriatiedon puutteellisuus tai vähäisyys ilmeni keskeisenä ongelmana, jonka takia tiimiyrittäjät eivät päässeet täysin opintotavoitteisiin. Tämä opus on akuutti ratkaisu teoriatiedon lisäämiseksi. Tutkimustuloksia tai jatkokehitysehdotuksia kannattaisi hyödyntää, mikäli halutaan että tiimiyrittäjät saavuttavat yrittäjän talousosaamisen opintotavoitteet paremmin.

6.1 Opuksen sisältö

Opuksessa on avattu erilaisia teoriakäsitteitä liittyen yrittäjän talousosaamiseen. Opuksesta löytyy myös yrityksen tunnuslukuja käsitteleviä kaavoja, tietoa tuloslaskelmasta ja taseesta, sekä tapoja, joilla tiimiyrittäjä voi nostaa palkkaa tiimiyrityksestään. Lisäksi opuksen loppuun on koostettu yleisiä kysymyksiä liittyen yrityksen kirjanpitoon ja hankintoihin empiirisen kokemuksen pohjalta. Opuksessa tiedot ovat vuodelta 2022 ja jatkossa opuksen luotettavuutta pitää tarkastella kriittisesti, mikäli esimerkiksi lainsäädäntö kirjanpidosta muuttuu oleellisesti.

6.2 Opuksen hyödyttäminen tiimiyrityksessä

Opus tullaan jakamaan jokaiselle tiimille. Tiimit voivat halutessaan suunnitella pajoja opuksen perusteella. Lisäksi jokainen yksilö voi opiskella opuksen sisältöä omatoimisesti. Opusta hyödyntämällä voidaan lisätä tilapäisesti talouden teoriaosaamista.

Opus voidaan esimerkiksi sisällyttää tiimin pajojen suunnitteluun tai jopa valmentajien tasolla pakolliseksi jokaiselle tiimille. Opuksen pohjalta tiimit voivat luoda itselleen tavoitteita teoriaosaamisen kehittymiseen liittyen. Näiden tavoitteiden saavuttamista voisi valvoa tiimien taloustiimit. Opukseseen on helppo palata tarkastamaan yleisimpiä Proakatemiassa esiin nousseita talousaiheisia kysymyksiä.

7 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Tampereen ammattikorkeakoulun yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelman opiskelijoiden taso verrattuna opetussuunnitelman tavoitteisiin. Lisäksi tavoitteena oli tutkia yrittäjän talousosaamisen kehittymistä tiimioppimisympäristössä. Tavoitteet saavutettiin tutkimuksen ja siitä saatujen tuloksien avulla. Keskeisimpänä löydöksenä oli yrittäjän talousosaamisen teorian tiedon puutteellisuus tai vähäisyys tiimiyrittäjillä.

Tutkimuksen tuloksia ei voida kuitenkaan yleistää muihin Proakatemiassa opiskeleviin tiimiyrittäjiin, mutta tämän tutkimusryhmän kohdalla tuloksia voidaan pitää suhteellisen luotettavina. Vaikka tutkimustuloksia ei voida yleistää muihin Proakatemiassa opiskeleviin tiimiyrittäjiin, saatiin tämän tutkimuksen avulla kuitenkin esiin ilmiö, joka toistui lähes jokaisella haastateltavalla tiimiyrittäjällä. Tästä syystä olisi hyödyllistä pohtia voisiko ilmiö esiintyä myös muiden tiimiyrittäjien keskuudessa.

Opinnäytetyössä on onnistuttu kohtalaisen hyvin vastamaan kysymyksiin mitä tarkoittaa tiimioppiminen ja mitä on yrittäjän talousosaaminen. Erityisen hyvin opinnäytetyö vastaa kysymykseen onko yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelman opiskelijoiden yrittäjän talousosaaminen kehittynyt. Teoriaosuudessa on onnistuttu kokoamaan oleelliset asiat, jotka liittyvät opinnäytetyön aiheeseen. Aiheen rajaaminen on onnistunut hyvin ja opinnäytetyön kokonaisrakenne on selkeä.

Suurimpana haasteena oli löytää abstrakti näkökulma tutkimusta tehdessä, sekä vastauksia analysoidessa. Tämä oli haasteellista, koska opinnäytetyö ja tutkimus toteutettiin Proakatemiassa, jossa myös itse opiskelen. Tiedonhaku oli ajoittain haastavaa, koska esimerkiksi tiimioppimisesta oli vaikea löytää tuoreita ja monipuolisia lähteitä. Lisäksi vaikeaa oli löytää lähteitä yrittäjän talousosaamisesta kertovaan teoriaosuuteen, koska osittain asiat ovat tulkinnanvaraisia eikä täysin oikeaa tapaa näiden tulkitsemiseen välttämättä ole. Opinnäytetyötä tehdessä opin paljon uutta tiimioppimisesta, tutkimuksen tekemisestä sekä tutkimustulosten analysoinnista.

Mikäli yrittäjän talousosaamisen teoriaa haluttaisiin tutkia lisää, olisi oleellista selvittää yksilöiden teoriaoppimisen tapoja. Jatkotutkimuksessa olisi tärkeää selvittää, mikä oppimismuoto palvelisi yksilöitä parhaiten teoriaosaamisen kehittymisen näkökulmasta. Lisäksi olisi oleellista selvittää, mistä syistä talouden teoriaosaamisen ymmärtäminen on jäänyt puutteelliseksi verrattuna muihin osa-alueisiin. Mikäli teoriaosaamisen kehittymistä tiimioppimismallissa haluttaisiin tutkia laajemmalla näkökulmalla, voitaisiin samankaltainen tutkimus toteuttaa myös muissa ammattikorkeakouluissa, joissa hyödynnetään tiimioppimismallia. Tuloksia voitaisiin vertailla ja selvittää esiintyykö samankaltaisuutta muissa yrittäjyyteen ja tiimioppimiseen keskittyvissä tutkinto-ohjelmissa, vai onko kyseessä vain Proakatemiolla esiintyvä ilmiö.

Koska jatkotutkimuksia ei ole vielä tehty, on haasteellista sanoa, mikä keino olisi paras ongelman ratkaisuun. Yhtenä keinona voisi olla esimerkiksi uuden kurssin luominen yrittäjän talousosaamisen teorian näkökulmasta. Tämän kurssin olisi hyvä sijoittua esimerkiksi kolmannen vuoden opintoihin. Tutkimuksen pohjalta voidaan sanoa, että vielä ensimmäisen ja osittain toisen vuoden aikana merkittävää kehitystä yrittäjän talousosaamisessa ei ole tapahtunut tai se on vähäistä. Tästä syystä olisi perusteltua sijoittaa opintokurssi vasta ensimmäisen ja toisen vuoden jälkeiselle ajalle. Tällöin tiimiyrittäjillä olisi jo käytännön kokemusta omista projekteistaan, sekä tietämystä talouden peruskäsitteistä. Nämä tekijät voisivat mahdollistaa teoriaosaamisen kehittymisen kurssin avulla.

Muita kehitysehdotuksia voisivat olla esimerkiksi yhteisötasolla taloustietämyksen jakaminen esimerkiksi soluissa ja ristipölytyspajoissa. Vastuuta voisi vierittää myös tiimeille kehittääkseen yksilöidensä teoriaosaamista taloudesta oppimistavoitteiden mukaisesti. Tiimien vastuulla voisi olla esimerkiksi talousasiantuntijoiden hankkiminen pajoihin tai soluihin. Pajakalenterin muodostaminen niin, että se tukee talouden teoriaosaamisen kehittymistä, sekä lisäämällä tietoisuutta yrittäjän talousosaamisen tärkeydestä ja merkityksestä yrityksen talouteen liittyen.

Mikäli ongelman ratkaisemiseksi käytetään edellä mainittuja tai muita keinoja, olisi tärkeää arvioida ja tutkia niiden vaikuttavuutta. Myöhemmin tehtävien tutkimusten tuloksia voidaan verrata tässä tutkimuksessa saatuihin tuloksiin. Mikäli

jatkotutkimuksien myötä löydetään vaikuttavia keinoja kehittää teoriaosaamista, tulisi niitä keinoja sisällyttää tiimiyrittäjän oppimisympäristöön. Tämä tutkimus auttoi löytämään kehitystä vaativan osa-alueen, mutta ei syitä tai tekijöitä sen taustalla.

LÄHTEET

Accountor. 2022. Mitä jos osakeyhtiön oma pääoma menee pakkaselle. 04.10.2022. Viitattu 18.10.2022. <https://www.accountor.com/fi/finland/artikla/osakeyhtion-oma-paaoma>

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501. Viitattu 18.10.2022. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501>

Chia, R. 1996. TEACHING PARADIGM SHIFTING IN MANAGEMENT EDUCATION: UNIVERSITY BUSINESS SCHOOLS AND THE ENTREPRENEURIAL IMAGINATION. Journal of management studies. Viitattu 19.10.2022. <https://web-p-ebSCOhost-com.lib-proxy.tuni.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=f0fe4864-9636-4fd3-98cc-0fd163939d25%40redis>

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. E-kirja. Vastapaino. Tampere. Viitattu 19.10.2022. <https://www.elibrary.com/book/978-951-768-035-6>

Heinonen, J. 2007. An Entrepreneurial-Directed Approach to Teaching Corporate Entrepreneurship at University Level. Education and Training 49(4):310-324. Viitattu 10.10.2022. https://www.researchgate.net/publication/241280450_An_Entrepreneurial-Directed_Approach_to_Teaching_Corporate_Entrepreneurship_at_University_Level

Hills, H. 2001. Team-Based Learning. E-kirja. Gower Publishing Limited. 1.2.2001. Viitattu 25.10.2022. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/tampere/reader.action?docID=3002181>

Hyväri, S. & Vuokila-Oikkonen, P. 2016. Tutkimus- ja kehittämistyön luotettavuus. LibGuides. Päivitetty 2020. Viitattu 20.10.2022. <https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760642>

Hyvärinen, M., Suoninen, E. & Vuori, J. n.d. Haastattelut. Tietoarkisto. Viitattu 10.10.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/haastattelut/>

Isaacs, W. 1999. Dialogue – The Art of Thinking Together. E-kirja. a division of Random House, Inc. New York. Viitattu 10.10.2022. <https://play.google.com/books/reader?id=cBbxXWEUFsoC&pg=GBS.PA426.w.0.0.0.3&hl=fi>

Johson, D., Johson, T. & Johson Holubec, E. 1994. The New Circles of Learning: Cooperation in the Classroom and School. E-kirja. Association for Supervision & Curriculum Development. Viitattu 20.10.2022. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/tampere/reader.action?docID=513967>

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. Viitattu 20.10.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L1P1a>

Koskinen, I. 2021. Mikä on Kanban? Katsaus menetelmään ja sen käyttöön ketterässä projektinhallinnassa. Visma 26.3.2021. Viitattu 25.10.2022. <https://psa.visma.fi/blog/mika-on-kanban-katsaus-menetelmaan-ja-sen-kayttoon-ketterassa-projektinhallinnassa/>

Netvisor. 2022. Taloushallinto. Viitattu 15.10.2022. <https://login.netvisor.fi/?language=1>

Nevalainen, T., Lindell, M. & Parkkila, V. 2022. Operating Principles in TAMK Proakatemia. TAMK Publications 26.4.2022. Viitattu 5.10.2022. <https://sites.tuni.fi/tamk-pub/business/operating-principles-in-tamk-proakatemia-timo-nevalainen-mikael-lindell-and-ville-parkkila/>

Op. n.d.a. Mitä yrityksen tase ja tuloslaskelma kertovat? – näin tulkitset yrityksen tilinpäätöstä. Viitattu 1.11.2022. <https://www.op.fi/yritykset/asiakkuus/yrittajan-talousvalmennus/kirjanpito-ja-maksuliikenne/tilinpaatos-tuloslaskelma-ja-tase>

Op. n.d.b. Kirjanpito kertoo yrityksen taloudesta ja kirjanpitäjä auttaa sen tulkinassa. Viitattu 5.10.2022. <https://www.op.fi/yritykset/asiakkuus/yrittajan-talousvalmennus/kirjanpitajan-valinta>

Osaavayrittäjä. 2021. Tuotot ja kustannukset. Viitattu 25.9.2022. <https://www.osaavayrittaja.fi/kannattavuuslaskenta/tuotot-ja-kustannukset>

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624. Viitattu 21.10.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

Rumpu, A. 2019. Yrittäjän talousosaaminen voi ratkaista yrityksen tulevaisuuden. Netvisor blogit 14.5.2019. Viitattu 12.8.2022. <https://netvisor.fi/blog/yrittajan-taloulosaaminen/>

Seikkula-Leino, J. 2007. Opetussuunnitelmauudistus ja yrittäjyyskasvatuksen toteuttaminen. Opetusministeriön julkaisuja 2007:28. Viitattu 10.8.2022. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79409/opm28.pdf>

Suomi. 2020a. Talouden peruslaskelmat ja seuranta. Viitattu 23.10.2022. <https://www.suomi.fi/yritykselle/talouden-hallinta-ja-verotus/yrityksen-taloushallinto/opus/budjetointi/talouden-peruslaskelmat-ja-seuranta>

Suomi. 2020b. Budjetointitavat. Viitattu 23.10.2022. <https://www.suomi.fi/yritykselle/talouden-hallinta-ja-verotus/yrityksen-taloushallinto/opus/budjetointi/budjetointitavat>

Tampereen ammattikorkeakoulu. n.d.a. Yrittäjyyden ja tiimijohtamisen tutkinto-ohjelma. Viitattu 10.10.2022. <https://opinto-opas-ops.tamk.fi/index.php/fi/167/fi/49599/19TIJO/year/2019>

Tampereen ammattikorkeakoulu n.d.b. Tutkimusluvan pyytäminen Tampereen ammattikorkeakoulussa. Viitattu 19.4.2022. <https://www.tuni.fi/fi/tutkimus/vas-tuullinen-tiede/hyva-tieteellinen-kaytanto/tutkimusluvan-pyytaminen-tampereen-ammattikorkeakoulussa>

Tutkimuseettinen Neuvottelukunta TENK. 2021. Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK). Viitattu 14.10.2022. <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>

Vero. 2018. Kirjanpito, tilikausi, verokausi. Viitattu 16.8.2022. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/uusi-yritys/kirjanpito-tili-kausi-verokausi/>

Visma. n.d.a. Tuloslaskelma – Mikä on tuloslaskelma. Viitattu 22.10.2022. <https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/t/tuloslaskelma/>

Visma. n.d.b. Tase – Mikä on tase. Viitattu 22.10.2022. <https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/t/tase/>

Visma. n.d.c. Budjetti – Mikä on budjetti. Viitattu 19.10.2022. <https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/b/budjetti/>

Yrityksen-Perustaminen. n.d. Arvonlisävero. Viitattu 16.8.2022. <https://yrityksen-perustaminen.net/arvonlisavero/>

LIITTEET

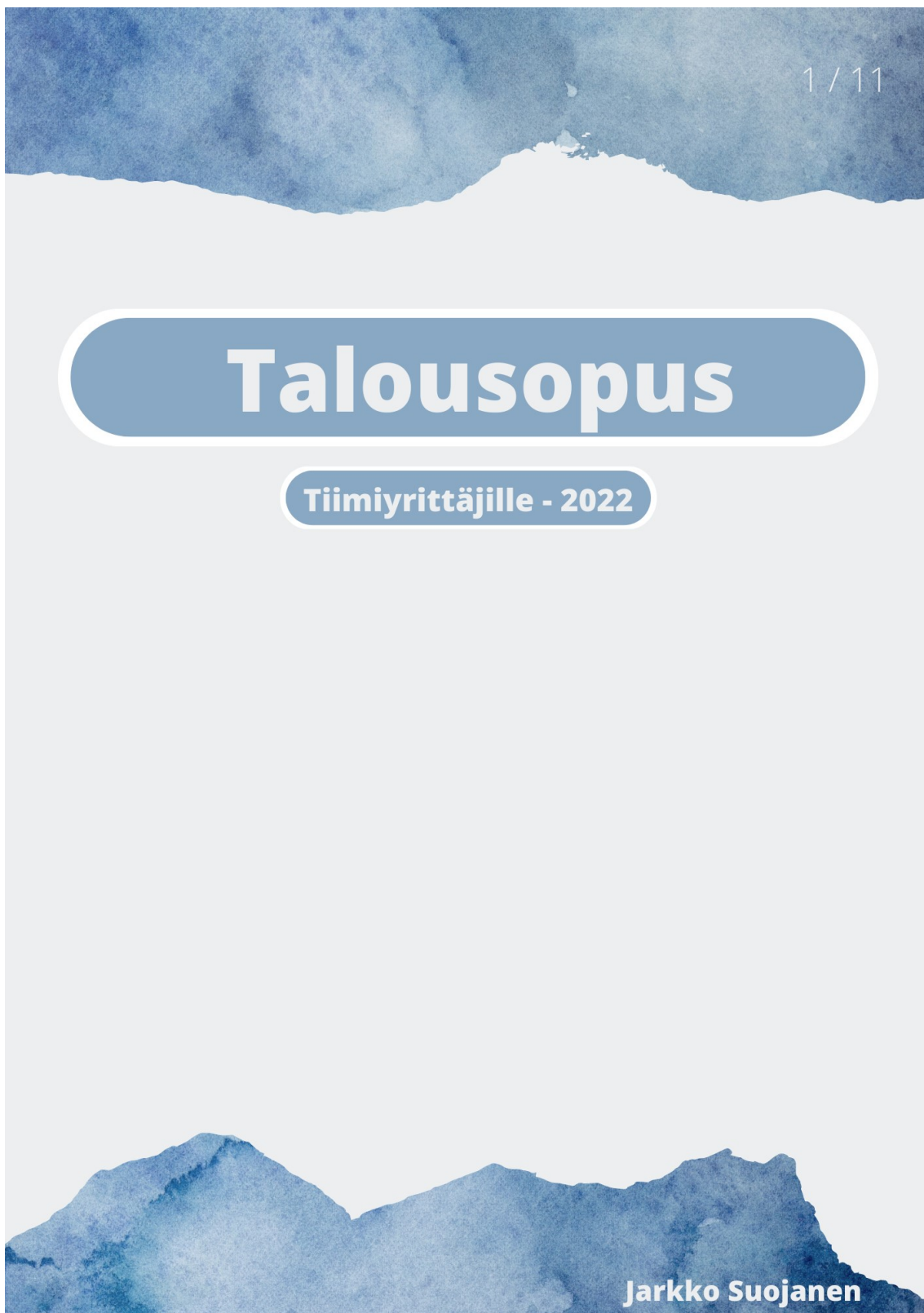
Liite 1. Tutkimuslupahakemus

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS/MALLI

1 (2)

Hakijan tiedot	Nimi	Henkilötunnus	
	Osoite	Postinumero	Postitoimipaikka
	Puhelin	Sähköpostiosoite	
Päiväys ja allekirjoitus	Paikka ja päivämäärä _/_/___	Allekirjoitus	
Tutkimusluvan myöntäjä täyttää	Tutkimusluvan myöntäminen		
	☐ Tutkimuslupa myönnetään		☐ Tutkimuslupaa ei myönnetä
	Myöntämisen ehdot		
	Perustelut myöntämättä jättämiselle		
	Päätäjän nimi		
Päiväys ja myöntäjän allekirjoitus	Paikka ja päivämäärä _/_/___	Allekirjoitus	

Tutkimuksen tekijä tai tekijät	
Tutkimuksen nimi	
Lyhyt kuvaus tutkimuksesta (tavoitteet, tutkimusongelmat jne.)	
Tutkimuksen aikataulu	
Kohdeorganisaation rooli tutkimuksessa (mitä kohdeorganisaatiolta edellytetään, vastuut, hyödyt jne.)	

Johdanto

Tämän opuksen tavoitteena on parantaa tiimiyrittäjien teoreettista talousosaamista. Tähän opukseen on koostettu tutkimuksesta esiinnousseita asioita, jotka tiimiyrittäjät kokivat haastaviksi, tai joissa esiintyi osaamisen vähäisyyttä tai puutteellisuutta.

Sisällysluettelo

• käsitteet	3
• tuloslaskelma	5
• poistot ja varaston muutos	6
• tase	8
• tunnusluvut	9
• palkanmaksu	10
• tiimiyrittäjälle	11
• lähteet	11

Käsitteet

3 / 11

myynti

= tuotteen myyntihinta sis. arvonlisävero.

liikevaihto

= yrityksen myyntimäärä tietyllä ajanjaksolla ilman arvonlisäveroa.

materiaalit ja palvelut

= tuotteen tai palvelun tuottamisen kulut esimerkiksi valmistusmateriaalit (entiset muuttuvat kustannukset).

bruttotulos

= liikevaihto - materiaali- ja palvelukulut. Voidaan puhua myös myyntikatteesta.

henkilöstökulut

= yrityksen henkilöstökulut eli maksetut palkat + henkilösivukulut TyEL yms.

Käsitteet

4 / 11

poistot

= taseessa olevasta kalustosta tehty poistomäärä.

liiketoiminnan muut kulut

= yrityksen liiketoiminnan muut kulut kuten toimitilakulut, markkinointikulut ja edustuskulut (entiset kiinteät kulut).

liikevoitto

= liikevaihto - materiaali- ja palvelukulut - henkilöstökulut - poistot ja arvonalentumiset - liiketoiminnan muut kulut.

tilikauden voitto

= liikevoitto - rahoitustuotot tai kulut - tulovero 20%

Tuloslaskelma

5 / 11

Tuloslaskelma

Myyntituotot

- Yleiset myyntitilit
- Tavaravienti

LIKEVAIHTO

Liiketoiminnan muut tuotot

Materiaalit ja palvelut

- Aineet, tarvikkeet ja tavarat
- Ulkopuoliset palvelut

BRUTTOTULOS

Henkilöstökulut

- Palkat ja palkkiot
- Henkilösivukulut

Poistot ja arvonalentumiset

- Suunnitelman mukaiset poistot

Liiketoiminnan muut kulut

- Vapaaehtoiset henkilösivukulut
- Toimitilakulut
- Ajoneuvokulut
- Atk-laitte, ja -ohjelmistokulut
- Muut kone- ja kalustokulut
- Matkakulut
- Edustuskulut
- Myyntikulut
- Markkinointikulut
- Hallintopalvelut
- Muut hallintokulut
- Muut liikekulut

LIKEVOITTO (- TAPPIO)

Rahoitustuotot ja kulut

- Muut korko- ja rahoitustuotot
- Korkokulut ja muut rahoituskulut

TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA

Tuloverot

- Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot

TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Tuloslaskelma kertoo, millaisista eristä yrityksen tilikauden tulos on syntynyt tarkasteltavan jakson aikana. Jakso voi olla mikä tahansa ajanjakso, jolla asiaa halutaan tarkastella.

Tuloslaskelmaa luetaan luettelon omaisesti ylhäältä alaspäin. Myyntituotot ja liikevaihto ovat tuloslaskelmassa merkattuna positiivisiksi. Näistä vähennetään erilaisia ohessa näkyviä kuluja, jonka jälkeen saadaan liikevoitto.

Liikevoitto kuvaa yrityksen kannattavuutta. Tiimiyrittäjälle on oleellista osata muodostaa oman projektinsa tuloslaskelma. Tuloslaskelmassa luvut ilmoitetaan aina arvonlisäverottomassa muodossa.

Poistot

6 / 11

Poistojen määrä tulee tuloslaskelmaan taseessa olevista kalustoista tehdyistä poistoista. Poistojen määrä määräytyy taseessa olevien kalustojen poisto-ohjeen mukaan. Tiimiyrittäjälle oleellista on ymmärtää poistojen vaikutus tilikauden tuloksen muodostumiseen.

Alla olevassa esimerkissä on pyritty havainnollistamaan poistoja yksinkertaisella esimerkillä.

Tiimiyrittäjä on projektia pyörittäessään päättänyt ostaa itselleen 5000 € maksavan päältäajettavan ruohonleikkurin. Ostohinta on siis ollut 5000 € sis. alv 24%. Tästä summasta vähennetään arvonlisäveron määrä, eli 5000 € jaettuna 1,24 ja saadaan n. 4000 €. Tämä summa kirjataan taseeseen kalustohankinnaksi. Tilikauden päättyessä ja ennen tilinpäätöksen tekemistä tehdään taseessa olevasta kalustosta poistot. Tämän ruohonleikkurin poisto-ohje on 25% vuodessa. Taseeseen jää tällöin kaluston arvoksi 3000 €, ja tuloslaskelmaan siirtyy -1000 € poistot ja arvonalentumiset kohtaan. Tämä -1000 € vähentää liikevoittoa ja tällöin pienentää yrityksen tilikauden tulosta.

Varaston muutos

7 / 11

Varaston muutos on oleellinen osa liiketoimintaa. Jokaisen yrittäjän kenen liiketoimintaan kuuluu erilaisten tuotteiden myyminen ja valmistaminen, tulee osata ja ymmärtää, mitä varaston muutos kirjanpidollisesti yrityksen taloudelle tarkoittaa.

Alla olevassa esimerkissä käydään lyhyesti läpi tilanne, jonka tiimiyrittäjä saattaa kohdata yritystoiminnassaan.

Kuvitellaan, että olet käyttänyt tuotteiden valmistusmateriaaleihin 3000 € alv 0%. Olet kuitenkin valmistanut ja myynyt vain puolet materiaaleista tuotteiden muodossa. Tilikauden loppu koittaa, mitä tällöin pitää tehdä? Olet velvollinen yrittäjänä tekemään inventaarin yrityksesi myymättömistä tuotteista tai materiaaleista eli varastosta. Näitä laskiessasi olet päässyt lopputulokseen 1500 €. Tämä on vielä kiinni valmistusmateriaaleissa, sekä valmiissa tuotteissa. Tällöin yrityksen varaston arvo sillä hetkellä on 1500 €. Arvo määräytyy aina tuotteiden arvonlisäverottomasta ostohinnasta.

Kun kyseessä on ensimmäinen yrityksesi tilikausi, varaston muutosta verrataan summaan 0. Tällöin varaston arvo on muuttunut 0 --> 1500 €. Tämä 1500 € tulee tuloslaskelmaan plus merkkisenä, joka nostaa yrityksesi liikevoittoa. Seuraavalla tilikaudella varaston arvoa verrataan tähän 1500 €. Mikäli se on kasvanut, lisää se liikevoittoa. Mikäli pienentynyt, kirjataan varaston muutos kuluksi tuloslaskelmaan.

Tase

8 / 11

TASE	
Vastaavaa	Vastattavaa
PYSYVÄT VASTAAVAT Aineelliset hyödykkeet	OMA PÄÄOMA Muut rahastot Edellisten tilikausien voitto (tappio) Tilikauden voitto (tappio)
VAIHTUVAT VASTAAVAT Vaihto-omaisuus Lyhytaikaiset saamiset Rahat ja pankkisaamiset	VIERAS PÄÄOMA Pitkäaikainen vieras pääoma Lyhytaikainen vieras pääoma

Tase kertoo yrityksen varallisuuden, velat ja oman pääoman määrän tilikauden viimeisenä päivänä, tai muuna valittuna päivänä. Tase on jaettu vastaavaan ja vastattavaan, jossa vastaava kuvaa yrityksen omaisuutta, ja vastattavaa millä omaisuus on rahoitettu. Tiimiyrittäjälle on oleellista ymmärtää tasetta, jotta voidaan ymmärtää miten tilikauden tulos määräytyy, sekä mistä oman yrityksen pääoma ja omaisuus koostuvat.

Yrityksen pitkäikäiset kalustohankinnat menevät taseeseen, eivätkä täten pienennä yrityksen tai projektin liikevoittoa. Taseeseen menevästä kalustosta ja poistoista löytyy ohjeistukset [Vero.fi](https://vero.fi) sivulta. Tämä on hyvä tiedostaa, koska useat projektit tekevät investointeja esimerkiksi kalustojen muodossa. Tällöin investoinnit eivät vaikuta projekin tai yrityksen liikevoittoon, mutta kuluttavat kuitenkin rahaa projektilta. Tällöin ressurahojen loppusumma ei vastaa projektin liikevoittoa.

Tunnusluvut

9 / 11

Yrityksen tunnusluvuilla on oleellinen merkitys yrittäjälle, joka haluaa seurata oman yrityksensä taloutta ja sen kehittymistä. Tunnusluvut kertovat yrityksen toiminnasta taloudellisesti. Tunnusluvuista tiimiyrittäjälle oleellisimpia ovat; yrityksen kannattavuus eli liikevoitto %, omavaraisuus sekä maksuvalmius. Näitä voidaan soveltaa myös projektin talouteen, eikä ainoastaan yrityksen talouteen.

Liikevoitto %

$$\frac{\text{liikevoitto}}{\text{liikevaihto}} \times 100 = \text{liikevoitto \%}$$

0-5% ok
5-10% kohtalaisen hyvä
+10% hyvä

Ohjearvot ovat hyvin sidonnaisia toimialaan sekä liiketoiminnan luonteeseen, mutta näitä voidaan pitää karkeina esimerkkeinä.

Omavaraisuusaste %

$$\frac{\text{oma pääoma}}{\text{taseen loppusumma}} \times 100 = \text{omavaraisuusaste \%}$$

Ohjearvot ovat hyvin sidonnaisia toimialaan sekä liiketoiminnan luonteeseen, mutta näitä voidaan pitää karkeina esimerkkeinä.

0-30% huono / kohtalainen
30-50% hyvä
+50% todella hyvä

Current ratio

vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusomaisuusarvopaperit

lyhytaikainen vieras pääoma
= maksuvalmius

alle 1 heikko
1-1,5 välttävä
1,5-2 tyydyttävä
2-2,5 hyvä
yli 2,5 erinomainen

Palkanmaksu

10 / 11

Palkan maksaminen on oleellinen osa kannattavaa liiketoimintaa. Jokaisen yrittäjän tulisi osata hinnoitella oma tuotteensa tai palvelunsa niin, että olisi mahdollista nostaa palkkaa itse, tai maksaa työntekijälle tehdystä työstä reilu korvaus. Liiketoiminnan rakentaminen kannattavaksi on osa menestyvän yrityksen rakennetta. Alla on havainnollistettu, mitä palkan maksaminen työntekijälle maksaa.

Yrityksen kulut palkanmaksusta

TyEL = 18,70 %

Sotu, ryhmähenki, sairaus- sekä tapaturmavakuutus
= 1-5 %, riippuen toimialasta
yhteensä n. 22 %

Palkansaajan kulut palkanmaksusta

TyEL = 7,15 %

Työttömyysvakuutusmaksu = n. 1,5 %

Henkilökohtainen veroprosentti

On hyvä huomata, että palkan maksaminen maksaa yritykselle n. 22 % enemmän, kuin mitä palkansaaja saa bruttopalkaksi. Tämä on tiedostettava hinnoittellessa palvelua tai tuotetta. Laskutettavasta työstä yrityksen tulee maksaa arvonlisävero, sekä rahoittaa oma liiketoiminta. Tämän jälkeen pitäisi olla rahaa maksaa palkansaajan palkka, sekä n. 22 % kuluja tämän päälle. Oikeanlainen hinnoittelu on toiminnan alussa yrittäjän yksi tärkeimmistä tehtävistä mahdollistaakseen kannattavan liiketoiminnan.

Tiimiyrittäjälle

11 / 11

Tarkoituksena oli koostaa tärkeimmät teoreettiset asiat, joita tutkimuksesta nousi esiin. Opuksen tarkoituksena on lisätä mielenkiintoa tiimiyrittäjillä oman yrityksen talouden, sekä projektien hallintaan ja tätä kautta lisätä teoriaosaamisen määrää tiimiyrittäjien keskuudessa Proakatemialla.

Mikäli tunsit lukijana piston sydämessäsi, että kaikki aikaisemmin mainitut asiat eivät ole täysin selkeitä ja ymmärrettäviä sinulle, suosittelen että perehdyt näihin asioihin enemmän. Pienellä talousymmärryksen lisäämisellä saadaan varmasti jo paljon kehitystä aikaiseksi.

Lähteet:

- Arvonlisäverolaki
- Ilmarinen.fi
- Kirjanpitolaki
- Vero.fi
- Visma.fi

© Jarkko Suojanen, Canva.com, Sisältö ja muokattu asu

© Tainá De Castro Rodrigue's team, Canva.com, Mallin pohja